

CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. 06/2-5864 din 30.09. 2019
La nr.190 din 12.09.2019

Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege cu privire la acordarea indemnizației în cazul decesului unuia dintre soți.

Anexă:

Raportul de expertiză anticorupție – 3 (trei) file.

Director

Ruslan FLOCEA

Ex: Dorina Galamaga
Tel:022 257-421

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	<u>1868</u>
"01" 10	20 <u>19</u>
Ora	

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO19/6056 din 30.09.2019

la proiectul de lege cu privire la acordarea indemnizației în cazul decesului unuia dintre soți

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Președintele RM, iar autor nemijlocit este Președintele Republicii Moldova, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art.6-12 din Legea nr.100/2017 privind actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional "*etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*

- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."

Textul proiectului supus expertizei anticorupție și nota informativă aferentă acestuia au fost remise Centrului Național Anticorupție la data de 17.09.2019, însă au fost plasate pentru consultare publică pe pagina web oficială a Parlamentului Republicii Moldova, la data de 12.09.2019, nefiind asigurat termenul legal de 10 zile lucrătoare pentru ca părțile interesate să-și expună opiniile, comentariile și recomandările pe marginea acestuia.

Prin urmare, având în vedere că autorii nu au respectat termenul de 10 zile lucrătoare pentru prezentarea recomandărilor pe marginea proiectului, se constată respectarea parțială a rigorilor de transparență decizională.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

În nota informativă, autorul susține că: „Scopul prezentului proiect de lege constă în garantarea de către stat, pe un termen determinat, soțului supraviețuitor a dreptului la indemnizația lunară în mărimea pensiei pentru limită de vârstă de care a beneficiat soțul decedat în funcție de durata primirii acesteia”.

Analizând normele elaborate se constată că prin proiect se instituie reglementări privind acordarea indemnizației lunare soțului supraviețuitor, în cazul decesului soțului care a beneficiat de pensie pentru limită de vârstă mai puțin de 5 ani, după stabilirea dreptului la pensie conform Legii nr.156/1998 privind sistemul public de pensii.

Totodată, se stabilesc condițiile de acordare a acestei indemnizații, și anume: cuantumul indemnizației, formula de calcul a perioadei de acordare a indemnizației, numărul de ani de căsătorie cu persoana decedată, termenul de prescripție pentru a beneficia de acest drept, cerințe generale de stabilire și plată a indemnizației, precum și sursa de plată a indemnizațiilor. Se propune, ca acest mecanism să se aplice în cazul deceselor survenite după 1 ianuarie 2020.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Proiectul promovează interesele cetățenilor de a beneficia de garanții sociale suplimentare prin acordarea dreptului la indemnizație în cazul decesului unuia dintre soți.

Totodată, se promovează interesele statului de a spori încrederea cetățenilor pentru a contribui la majorarea bugetului asigurărilor sociale de stat, prin crearea unui mecanism care să asigure garanții sociale că cel puțin 5 ani, soțul supraviețuitor va beneficia, în cazul decesului celuilalt soț, de un venit luna suplimentar din contribuțiile de asigurări sociale.

Astfel, se consemnează că normele elaborate nu sunt în detrimentul interesului public, acestea vin să protejeze un drept garantat la art.47 din Constituția Republicii Moldova „Dreptul la asistență și

protecție socială", inclusiv dreptul la asigurarea în caz de văduvie.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „nota informativă care cuprinde:

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare".

În nota informativă autorul relevă condițiile ce au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite, evidențiază scopul, principalele prevederi, elementele noi ale proiectului și prezintă argumente corespunzătoare, în conformitate cu rigorile Legii nr.100/2017.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „e) fundamentarea economico-financiară”.

În nota informativă se menționează că: „Conform datelor Casei Naționale de Asigurări Sociale, cheltuielile anuale suplimentare estimative pentru anul 2020 constituie 49994,3 mii lei (inclusiv cheltuieli de distribuire și taxa de comision). Sursa de finanțare este Bugetul Asigurărilor Sociale de Stat pentru anul 2020”.

Astfel, prevederile proiectului generează majorarea cheltuielilor bugetare, fapt ce presupune obligativitatea prezentării avizului Guvernului în acest sens. Prin urmare, propunerea legislativă urmează să fie acceptată la nivelul Guvernului în vederea respectării prevederii constituționale statuate la art. 131 din Constituția Republicii Moldova - orice propunere legislativă sau amendament care atrag majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare pot fi adoptate numai după ce sunt acceptate de Guvern. Avizul Guvernului în acest sens este o condiție imperativă și primordială, care are drept scop menținerea echilibrului bugetar.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative "textului proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]

- a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]
- c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este

parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]"

Conținutul proiectului este expus în limbă simplă, clară și concisă, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Proiectul conține reglementări ce se referă la activitatea Companiei Naționale de Asigurări Sociale de a calcula și achita indemnizația lunară soțului supraviețuitor, în cazul decesului soțului.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului vin să asigure dreptul la asistență și protecție socială stipulat la art.47 alin.(2) din Constituția Republicii Moldova: „Cetățenii au dreptul la asigurare în caz de: șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrânețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor.”

Astfel, proiectul nu aduce atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Concluzia expertizei

Proiectul de lege supus expertizei anticorupție are drept scop garantarea de către stat, pe un termen determinat, soțului supraviețuitor a dreptului la indemnizația lunară în mărimea pensiei pentru limită de vârstă de care a beneficiat soțul decedat în funcție de durata primirii acesteia.

Autorul respectă parțial rigorile de transparență decizională. Nota informativă stabilește argumente valabile pentru justificarea soluțiilor proiectului. Inițiativa legislativă urmează să fie acceptată la nivelul Guvernului în vederea respectării prevederii constituționale statuate la art. 131 din Constituția Republicii Moldova, deoarece implementarea proiectului presupune majorarea cheltuielilor în bugetul public național.

Prevederile proiectului sunt conforme interesului public și nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului. Proiectul nu conține factori și riscuri de corupție.

30.09.2019

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:
Dorina GALAMAGA , Inspector principal